

Методологічні засади формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування

Хе ІН¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8318-4519>

У статті актуалізовано проблему підготовки майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевого музикування учнів мистецький шкіл та інших здобувачів мистецької освіти. Закцентовано на популярності серед дітей та молоді ансамблевого музикування, що зумовлює спеціальну методичну підготовку викладачів щодо забезпечення якісного мистецько-освітнього процесу. Доведено, що цей вид музикування має певні види, жанри, що передбачає врахування їх особливостей та розроблення спеціальних методик щодо викладання ансамблевої гри. Визначено значущість методичної компетентності як фахової якості, що забезпечує конкурентоспроможність майбутніх викладачів фортепіано на ринку праці. Представлено наявні в науковому дискурсі аспекти ансамблевого музикування в педагогічній проєкції.

Зазначено існування певної суперечності між важливістю опанування майбутніми викладачами фортепіано методичної компетентності щодо викладання ансамблю та відсутності в освітній програмі відповідних конструктивних методичного змісту, умов задля запровадження окремої методики в освітній процес. Розроблення методики формування відповідної методичної компетентності передбачає вибір методологічних засад. Мета статті – обґрунтувати методологічні засади формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування. Задля досягнення мети у змісті статті обґрунтовано доцільність застосування певних наукових підходів, відповідно до яких пропонуються педагогічні принципи методичного спрямування. Обґрунтовано доцільність застосування в якості методологічної основи методики формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано щодо викладання ансамблевої гри таких наукових підходів: мотиваційно-акмеологічний; системно-когнітивний; міжособистісний, художньо-комунікативний; герменевтично-сінергійний. Кожний із номінованих підходів сполучає два взаємоузгоджених наукових підходи, що відповідає феномену фахової якості, що досліджується. Презентовано педагогічні принципи, які їм відповідають.

Ключові слова: методична компетентність, ансамблеве музикування, фортепіанна підготовка, майбутні викладачі фортепіано, наукові підходи, педагогічні принципи методичного спрямування.

Вступ. Методична компетентність найбільш складна та важлива фахова якість, яка забезпечує успішність професійної діяльності й конкурентоспроможність викладачів мистецьких дисциплін. Саме володіння методикою викладання відрізняє кваліфікованого викладача від музиканта-практика, якій знаходить сенс своєї творчої самореалізації у виконавському процесі. Ансамблеве музикування, або музичний ансамбль також є дисциплінами, які викладаються у ЗВО. Водночас їх опанування може бути на рівні здобуття як першого (бакалаврського), так і другого (магістерського) рівня вищої освіти. Натомість, якщо на рівні бакалавра актуальними є виконавські компетентності та навчання учнів на музичних інструментах, то на другому рівні вже актуалізується питання оволодіння таким рівнем методичної компетентності, який дає змогу викладати вже в закладах передвищої освіти та в закладах вищої мистецької та мистецько-педагогічної освіти.

Оволодіння методикою викладання ансамблевого музикування не розглядається в переважній більшості проаналізованих нами освітньо-професійних програмах. Водночас, професійна діяльність майбутнього викладача фортепіано передбачає підготовку до такої діяльності на всіх рівнях, де він може викладати ансамблеве музикування.

Сам вид такої виконавської творчості, як ансамблеве музикування, охоплює різноманітні форми і жанри: дуетно-інструментальна, вокально-інструментальна, різноманітні форми ансамблів (тріо, квартети, камерні тощо). Такі колективи сьогодні стають дедалі популярними, а оволодіння методикою роботи з такими колективами в підготовці майбутніх викладачів фортепіано бракує. Натомість, саме цей

¹ аспірант кафедри музичного мистецтва і хореографії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

інструмент стає основою багатьох видів і жанрів ансамблевого музикування, отже, почасти викладач фортепіано стає творчим керівником такого колективу.

З огляду на зазначене, було поставлено за мету розробити методику формування методичної компетентності майбутніх викладачів вокалу саме в процесі опанування ансамблевого музикування під час фахової підготовки на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Задля розроблення такої методики важливо було визначити методологічне підґрунтя. У педагогічному науковому дискурсі в якості методологічних засад зазвичай розуміють наукові підходи та принципи, які їм відповідають. Останні, як керівництво до діяльності, або розробляються дослідником, або виокремлюються із загальноновизнаних наукових принципів, які конкретизуються в контексті поставлених завдань. У дослідженнях, що орієнтуються на методику навчання, формування певних якостей тощо, принципи можуть мати суто методичний характер. Саме вони в обраному векторі на науковий підхід, сприяють конкретизації тих або тих педагогічних умов, що стають домінантою у цілісній авторській методиці. Водночас, зауважимо, що в зарубіжному науковому дискурсі, в рубриках щодо наукових видань, почасти під методологією дослідження розуміють вибір та практику застосування тих або тих дослідницьких (констатувальних або формувальних) методів.

У дослідженні під методологічними засадами розуміємо комплекс наукових підходів та відповідних до них принципів методичного характеру, які є підґрунтям для розроблення та педагогічних умов формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано.

Мета та завдання дослідження. Мета статті – обґрунтувати методологічні засади формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування. Відповідно до мети поставлено для розв'язання такі завдання: вибір наукових підходів дослідження і формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування; вивчення педагогічних принципів методичного змісту, які дають змогу обґрунтувати педагогічні умови цілісної методики формування феномену, що досліджується.

Результати дослідження. Питання методологічного підґрунтя розроблення методик знаходить відображення в усіх без винятку дослідженнях галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, особливо, якщо дослідження є експериментального характеру. У межах дослідження це такі спеціальності, як: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 011 Освітні, педагогічні науки. Відповідно до таблиці переліку спеціальностей, що на Україні були чинними до 2015 року, такі спеціальності, як 13.00.02 – теорія та методика навчання музичного мистецтва та 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти містили такі аспекти, як методологічні засади розроблення авторських методик. Отже, до огляду актуальних досліджень, що відповідають обраній проблемі, було взято до уваги дисертації із зазначених спеціальностей. Уваги слугують дослідження, які спрямовані на формування методичної компетентності (Н. Цюлюпа, 2009; Є. Поворова, 2020), методичної самореалізації (Лю Сянь, 2019), взагалі проблеми методичної підготовки (Т. Бодрова, 2015; 2017; А. Зайцева, 2017). Дослідження концертмейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва також є актуальними для дослідження, оскільки вони торкаються питань колективної форми музикування, де важливими є уміння творчої взаємодії (Лянь Сяоцінь, 2019), відчуття музичного часу (Фу Сяоцзін, 2012), комплексу умінь спільної виконавської діяльності (Лай Сяоцянль, 2019), особливостям концертмейстерської діяльності та підготовки (Л. Повзун, 2005; 2009), зокрема, відповідно до виду концертмейстерської діяльності (Цзян Хена, 2011, Сон Ян, 2011, Хан Іоніонь, 2012). Слугують уваги й історичні нариси щодо ансамблевого музикування (Т. Молчанова, 2005, І. Польська, 2001). Аналіз досліджень та статей науковців засвідчив натомість до обґрунтування тих чи тих наукових підходів, зокрема, й ансамблевого музикування та концертмейстерської підготовки: компаративістський підхід (Фу Сяоцзін, 2011), системно-інтеграційний (Т. Бодрова, 2015), акмеологічний (2013)%, аксеологічний, міжособистісний (Лій Сяоцянль, 2019).

Водночас, зазначимо, що спеціальні дослідження щодо проблематики оволодіння методикою викладання ансамблевого музикування відсутні.

Матеріали та методи дослідження: аналіз літературних джерел, аналіз виконавської практики та її узагальнення; теоретичне моделювання

Обговорення результатів. Обираючи перший науковий підхід, було акцентовано на тому, що здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти мають бути вмотивовані на набуття методичної компетентності. Не зважаючи на те, що вони прагнуть творчої самореалізації, налаштовані на підвищення рівня виконавської майстерності, методичний аспект підготовки для них відіграє особливу роль. Здобувачі освіти свідомі того, що досягти найвищого рівня у професії, свого «акме» вони зможуть саме через викладання, а не на «великій сцені». У цьому контексті було проаналізовано дисертаційне

дослідження Лю Сянь (2019), ключовим феноменом та предметом наукової рефлексії якої стала методично спрямована самореалізація. На думку дослідниці, процес прагнення досягти творчого успіху саме через методичну самореалізацію у бакалаврів перебуває в латентному (прихованому) стані, який характеризується як нерегульований, натомість умотивований процес набуття методичної компетентності викладання гри на фортепіано (Лю Сянь, 2019: 235). Враховуючи зазначене, Лю Сянь уводить до структури методично-спрямованої самореалізації мотиваційно-настановний компонент, відповідно до якого в методологічну базу включає акмеологічний підхід. У наукових дослідженнях і працях із музичного навчання акмеологічний підхід обґрунтовано А. Козир та В. Федорішиним (2011). За поясненням В. Федорішина, акмеологічний підхід «...характеризується прогностичністю, оскільки орієнтує вчителя на прогноз якісного результату в підготовці до практичної діяльності...». Автор визначає п'ять чинників, на яких ґрунтується стратегія досягнення «акмевершин» у професійній діяльності та музично-педагогічній роботі, проєктування її моделей: «гуманізація, гуманітаризація, інноваційність, інтегративність, проєктивність та творчість» (Федорішин, 2014: 5).

У дослідженні виходили з того, що умотивованість є суттєвим чинником формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано. Натомість практика засвідчує, що досягнення вищої творчої сходинки в ансамблевому музикуванні для здобувачів переважно є виконавський аспект. Вони із задоволенням брали участь у конкурсах, фестивалях. І не лише піаністи, але й магістранти, що навчалися і вдосконалювали свою виконавську майстерність у грі на різних інструментах та співі (дуети, квартети). З огляду на зазначене, дослідження було зорієнтоване на *мотиваційно-акмеологічний* підхід, як методологічне підґрунтя, який стимулював інтенції не лише виконувати, а й викладати ансамблеве музикування.

У межах застосування мотиваційно-акмеологічного підходу було взято до уваги необхідність орієнтувати здобувачів на особливості та перспективи на ринку праці саме ансамблевого музикування, яке подобається учням та студентам. Для конкурентоспроможності на ринку праці необхідно володіти спеціальною методикою викладання музичного ансамблю, яку потрібно опанувати під час навчання у ЗВО.

Отже, на підставі зазначеного було запроваджено такі принципи, методичної спрямованості, а саме:

1. Стимулювання інтересу до ансамблевого музикування.
2. Активізації уваги на методичний супровід уроків з ансамблевого музикування.

Обираючи наступний науковий підхід, звернули увагу на те, що методична компетентність щодо викладання ансамблю передбачає наявність певної поінформованості. Важливо орієнтуватися в репертуарі для ансамблю, зокрема в стильових та жанрових аспектах ансамблевого музикування. Навіть орієнтація у формах і видах ансамблів потрібна для організації освітнього процесу в такій ланці фортепіанної підготовки. Нариси з історії ансамблевого музикування представлено в монографії Т. Молчанової (2005), зокрема історичні аспекти розвитку камерного ансамблю в доробку І. Польської (2001). Розкриваючи види ансамблю, звертаємо увагу на те, що переважна більшість ансамблів може включати такий інструмент, як фортепіано. Він не входить в ансамблі народного мистецтва з народними інструментами. В решті добору музикального виконавства він присутнім. Саме тому науковці звертають увагу на особливу якість концертмейстера – ансамблеву творчість (Повзун, 2009).

Окрім того, вектор знань щодо ансамблевого музикування торкається питань полікультурного характеру. Певні особливості розвитку ансамблевого музикування розкрито в різних часово-просторових діапазонах музичної спадщини. Це переважно ґрунтується на національних традиціях (Фу Сяоцзін, 2011). Але цей шар також слід враховувати задля формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано. Водночас здобути, отримати такі знання під час навчання в магістратурі майбутні викладачі фортепіано цілеспрямовано не зможуть. Зазначене може бути забезпечено або вибірково курсом, або окремими темами в Методиці фортепіанного навчання. Зазначимо, що, дисципліни із фахової підготовки містять, зокрема, й історію виконавства, методики виконавства у вищій школі можуть мати інформацію, яка є необхідною й для методичної компетентності щодо викладання ансамблевого музикування. Як історичні факти, так і методика можуть мати певний «музично-ансамблевий вектор» інформації. Але її систематизація стає предметом самостійної пізнавально-пошукової діяльності здобувачів. Наразі можуть бути активізовані інтеграційні технології навчання, що стимулюють пошук зв'язків міждисциплінарного характеру. Вони є актуальними у контексті інтегрованого навчання. Це обґрунтовано у науковому доробку Т. Бодрової (2015), в якому дослідниця вказує на доцільність застосовувати системно-інтеграційний підхід саме задля методичної підготовки

майбутніх учителів музики. Когніфікація як процес переведення позасвідомого у свідоме може супроводжуватися стимулюванням перенести здобуті методичні знання з одного компонента на інший. Таким чином стає актуальним введення *системно-когнітивного підходу*, який має культурологічно-рефлексійний вектор. Це зумовлено тим, що методична компетентність у будь-якій освітній галузі має ґрунтуватися на глибоких, професійних знаннях щодо цієї галузі. У нашому випадку це знання такого світового музично-культурного спадку, як твори для різноманітних видів ансамблевого музикування. Натомість ці знання не виокремлені в самостійний компонент, вони подаються розгалужене в різних дисциплінах. Отже, потрібний спеціальний системний підхід щодо їх кристалізації, усвідомлення, рефлексії та подальшого застосування в самостійній роботі. До цього ж, вивчаючи методику гри на музичному інструменті, дотичне підіймається питання вікових особливостей учнів. Так саме і для ансамблевого музикування цей аспект є важливим.

Відповідно до обраного підходу було сформульовано педагогічні принципи:

1. Розширення сфери знань щодо ансамблевої музичної культури як системного явища.
2. Осмислене ставлення до творів для ансамблю в різних жанрах та стилях, а також у віковій проєкції навчання ансамблевого музикування.

Оскільки ансамблеве музикування є колективним видом виконавської творчості, то комунікативний аспект має домінуюче значення задля організації освітнього процесу навчання ансамблевого музикування. Взагалі питання діалогічного мислення нерідко актуалізуються в аспекти методики навчання музичного виконавства. Зокрема тому, що існує відкрита форма діалогу і спілкування, коли обговорюється образ, інтерпретація, або враження від виконавства, від твору тощо; існує й прихована форма спілкування – опосередковане. Це вид спілкування виконавця і композитора, виконавця і слухача. Таке спілкування здійснюється без застосування слів, але його вплив на якість навчання є досить вагомий. Виконавець перебуває у стані спілкування з композитором через інший текст – художній, який потребує художніх компетентностей щодо мови мистецтва, засобів виразності. І не лише для сприймання і розуміння, а й для передання іншим під час виконання всього того (переживань, емоцій, роздумів, ідей тощо), що прагнув передати композитор.

Такий вид спілкування в мистецькій педагогіці позначається поняттям «художнє спілкування». Для ансамблевого музикування тут має значення розуміння засобів виразності та специфіка виконавства на різних інструментах, зіставлення різних видів виконавства: вокал і фортепіано; фортепіано і фортепіано; фортепіано і скрипка; фортепіано і контрабас та ін. (Цзан Хена, 2011; Цін Цін, 2007; Хан Іоань, 2012). У дослідженнях задіяне поняття «художньо-комунікативна культура» (А. Зайцева, 2017). Натомість така культура ґрунтується на феномені творчої взаємодії (Лай Сяоцянь, 2019), яка є міжособистісною. На творчу взаємодію впливає почасти й сама міжособистісна взаємодія та здатність спілкуватися, вести міжособистісний діалог/полілог.

Зазначене спонукало обрати наступний науковий підхід, який ми позначили як *міжособистісний, художньо-комунікативний*. У нашому дослідженні цей підхід відрізнявся поєднанням двох векторів: комунікативного, який урахував зміну диспозицій у спілкуванні з учасниками ансамблю; художньо-комунікативний, який спрямовував вектор досліджень на безпосередньо особливий вид спілкування з приводу твору та в процесі виконання твору у специфічній для художньої творчості спосіб.

Відповідно до зазначеного підходу було обрано такі принципи:

1. активізація педагогічної уваги на формуванні культури міжособистісної взаємодії.
2. концентрація уваги виконавців на художньо-комунікативній взаємодії на основі засобів виразності ансамблевого тексту та його виконанні.

Як відомо, домінантою опанування будь-якого музичного твору є його інтерпретація. В методологічному аспекті розглядається цей процес також у сучасній мистецькій педагогіці як актуальний підхід, а саме: герменевтичний. Він застосовується в багатьох дослідженнях відповідно до різних форм творчої діяльності. Оскільки процес інтерпретації у мистецькій творчості – це завжди процес розкриття сутності художнього образу, що пов'язане з процесами драматургії, учені (О. Олексюк, О. Реброва, О. Мікулінська (2019)) обґрунтовують перспективність застосування драмогерменевтичної технології, яка є інноваційною та застосовується в таких різновидах, як: «...розуміння досвіду творчої особистості; цілісні процеси художнього мислення; колективна презентація інтерпретації художньої ідеї» (О. Oleksiuk, O. Rebrova, O. Mikulinska (Oleksiuk, 2019: 100)). Саме останній аспект є актуальним для фахової якості, яка досліджується.

Творча інтерпретація ансамблевого музичного твору є колективним результатом. Кожний виконавець відчуває та переживає образ індивідуально, має особистісне ставлення та думку. Водночас,

він сприймає твір не лише у своєму виконанні, свою партію, він сприймає все, що лунає, цілісно, що створюється звуковим потоком різних партій, синергією усіх виконавців. Тому інтерпретація ансамблевого твору це певний симбіоз творчих уявлень, переживань, роздумів, це результат реалізації духово-енергетичного потенціалу творчих особистостей. Все зумовлює розглядати таку інтерпретацію саме з позицій синергії. Зазначимо, що методика роботи над інтерпретацією ансамблевого твору має орієнтуватися на особливості такого складного творчого процесу.

На підставі зазначеного було використано в якості методологічних засад формування методичної компетентності *герменевтично-сінергійний підхід*, який мав суто творчий інтерпретаційний вектор. Але його відрізняло те, що процес інтерпретації твору ґрунтувався на взаємодії. Остання створювала певне синергійне поле, в якому емоційні переживання, уявлення щодо образу твору кожного учасника породжувало відчуття спільного його потрактування, що об'єктувалося вже в процесі виконання. Така особлива інтерпретаційна синергія потребувала методичного супроводу як під час пошуку ідей та співорганізаційних дій, так і в процесі їх втілення.

Відповідно до зазначеного підходу було обрано такі принципи:

1. організації пошуку художньо-сміслової домінанти у виконавському діалозі/полілозі.
2. самостійність у методичному забезпеченні інтерпретаційних завдань під час роботи над твором для ансамбля.

Обрані наукові підходи та принципи були зорієнтовані на розроблення педагогічних умов та методів формування основних компонентів методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано в роботі над творами для ансамблевого музикування.

Висновки: відповідно до мети та завдань дослідження, які визначено у статті, було обрано такі наукові підходи, які сформульовані на основі двох взаємоузгоджених підходів: мотиваційно-акмеологічний; системно-когнітивний; міжособистісний, художньо-комунікативний; герменевтично-сінергійний. Відповідно до них було обрано педагогічні принципи, які мали методичну спрямованість: принцип стимулювання інтересу до ансамблевого музикування; принцип активізації уваги на методичний супровід уроків з ансамблевого музикування; принцип розширення сфери знань щодо ансамблевої музичної культури як системного явища; принцип осмисленого ставлення до творів для ансамблю в різних жанрах та стилях у віковій проєкції навчання ансамблевого музикування; принцип активізації педагогічної уваги на формуванні культури міжособистісної взаємодії; принцип концентрація уваги виконавців на художньо-комунікативній взаємодії на основі засобів виразності ансамблевого тексту та його виконання; організації пошуку художньо-сміслової домінанти у виконавському діалозі/полілозі; принцип самостійності в методичному забезпеченні інтерпретаційних завдань під час роботи над твором для ансамбля.

Література

Бодрова Т. О. *Методична підготовка майбутніх учителів музики в контексті універсальних принципів загальної та мистецької освіти. Innovative processes in education: Collective monograph.* АМЕЕТ Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. С. 26-39. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12976/1/Bodrova%202017%2C%20%20Poland.pdf>

Бодрова Т. Особливості реалізації системно-інтеграційного підходу в методичній підготовці майбутніх учителів музики. *Естетика і етика педагогічної дії*, 2015. 9. 19-32. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13702/eepd_2015_9_4.pdf?sequence=1

Зайцева А. В. Методична система формування художньо-комунікативної культури майбутнього вчителя музики: автореф. дис. д-ра. пед. наук: 13.00.02. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2017. 42 с.

Козир А. В., Федоришин В. І. Вступ до акмеології мистецької освіти: Навчально-методичний посібник для магістрів, викладачів мистецьких дисциплін, студентів вищих навчальних закладів освіти. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2052/1/ТЕОРИЯ%20%20МЕТОДИКА%20АНСАМБЛЕВОГО%20ВИКОНАВСТВА.pdf>

Лай Сяоцянь. Наукові підходи щодо формування культури міжособистісної творчої взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва. *The scientific heritage*, 2018. 23, С. 3. 35-39.

Лай Сяоцянь. Формування культури міжособистісної творчої взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса. ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2019.

Лю Сянь. Педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки: дисер. канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса. ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019.

Молчанова Т. О. З історії ансамблевого музикування: Монографія. Львів. Державна музична академія ім. М. В. Лисенка, 2005. 160 с.

Повзун Л. І. Ансамблева творчість піаніста-концертмейстера Одеса: Фотосинтетика, 2009. 106 с.

Проворова Є. Удосконалення методичної компетентності вчителів музики в закладі загальної середньої освіти. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка Київський університет імені Бориса Грінченка. *Збірник наукових праць Київ, 2020. № 34 (2). С. 14-20. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/article/download>*

Федоришин В. І. Теорія та методика фахової підготовки майбутніх учителів музики на акмеологічних засадах: автореф. докт. пед наук: 13.00.02. Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2014. 44 с.

Фу Сяоцзін. Методика концертмейстерської підготовки майбутніх учителів музики України і Китаю: дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012

Фу Сяоцзін. Компаративний підхід до концертмейстерської підготовки майбутніх учителів музики в університетах України та Китаю. *Художньо-естетичне виховання молоді в умовах сучасних інформаційних процесів і технологій. Матеріали Конференції молодих учених та студентів. Ч.2. Одеса: Науковець, 2011. С. 39-42.*

Цюлюпа Н. Л. Педагогічні умови формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ: Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2009. 20 с.

Oleksiuk, O., Rebrowa, O., & Mikulinska, O. (2019). Dramatic Hermeneutics as a Perspective Technology in the Artistic Education. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(3), 100-112. doi: <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i3.2146>

韩拥军. 浅析双钢琴合奏在钢琴教学中的亮点/ *学苑教育. 年第14期. 2012第26页.*

姜贺娜. 浅析声乐钢琴伴奏者与演唱者的配合技巧/ *文学与艺术. 年第2. 2011. 期104页.*

宋扬. 浅析艺术歌曲演唱中钢琴艺术指导的实现与完善/ *音乐教育与创作. 年第6期. 2011. 第42-43页.*

四川大学. 小议双钢琴重奏教学方式在 钢琴教学中的作, *音乐天地. 2007. 8. 45.*

Methodological foundations for the formation of methodological competence of pre-service Piano teachers in the process of ensemble music-making

He Ying²

State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky", Odessa, Ukraine

The article highlights the problem related to the training of pre-service Piano teachers in teaching ensemble music to students of art schools and other applicants for art education. The focus is on the popularity of ensemble music-making with children and youth, which requires special methodological training intended for teachers to ensure a high-quality artistic and educational process. It is shown that this type of music-making has certain types and genres, which implies taking into account their features and developing special methods for teaching ensemble playing. The importance of methodical competence as a professional quality that ensures the competitiveness of pre-service Piano teachers in the labour market has been determined. Some aspects of ensemble music-making existing in the scientific discourse have been presented in a pedagogical projection.

It is presented that there is a certain contradiction between the importance of mastering methodological competence by pre-service Piano teachers in teaching ensemble and the absence of appropriate constructs of methodological content in the educational program as well as conditions for the introduction of a separate methodology into the educational process. The development of a methodology for the formation of appropriate methodological competence involves a selection of methodological foundations.

The purpose of the article is to substantiate the methodological basis for the formation of pre-service Piano teachers' methodological competence in the process of ensemble music-making. In order to achieve the goal, the content of the article substantiates the expediency of using certain scientific approaches, in accordance with which pedagogical principles of methodical direction have been proposed. The expediency

² Post-graduate student at the Department of Musical Arts and Choreography at the State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

of using the following scientific approaches as the methodological basis for the methods of forming the methodological competence of pre-service Piano teachers in teaching ensemble playing have been substantiated: motivational-acmeological; systemic-cognitive; interpersonal, artistic and communicative; hermeneutic-synergistic. Each of the nominated approaches combines two mutually consistent scientific approaches, which corresponds to the phenomenon of the professional quality under research. The corresponding pedagogical principles have been presented.

Keywords: methodical competence, ensemble music-making, piano training, pre-service Piano teachers, scientific approaches, pedagogical principles of methodical direction.

References

Bodrova, T.O. (2017). Metodychna pidhotovka maybutnikh uchyteliv muzyky v konteksti universal'nykh pryntsyviv zahal'noyi ta mystets'koyi osvity [Methodical training of future music teachers in the context of universal principles of general and art education. Innovative processes in education]. *Innovative processes in education: Collective monograph*. AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, pp. 26-39. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12976/1/Bodrova%202017%2C%20%20Poland.pdf> [in Ukrainian].

Bodrova, T. (2015). Osoblyvosti realizatsiyi systemno-intehratsiyonoho pidkhodu v metodychniy pidhotovtsi maybutnikh uchyteliv muzyky [Peculiarities of implementing the system integration approach in methodical training of future music teachers]. *Estetyka i etyka pedahohichnoyi diyi – Aesthetics and ethics of pedagogical action*. Vols. 9. pp. 19-32. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13702/eepd_2015_9_4.pdf?sequence=1 [in Ukrainian].

Fedoryshyn, V.I. (2014). Teoriya ta metodyka fakhovoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky na akmeolohichnykh zasadakh [Theory and methodology of professional training of future music teachers on acmeological basis]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv: Natsional'nyy pedahohichnyy universytet imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].

Fu Xiaojing. (2011). Komparatyvnyy pidkhid do kontsertmeysters'koyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky v universytetakh Ukrayiny ta Kytayu [A comparative approach to concertmaster training of future music teachers in universities of Ukraine and China]. *Khudozhn'o-estetychne vykhovannya molodi v umovakh suchasnykh informatsiynykh protsesiv i tekhnolohiy. Materialy Konferentsiyi molodykh uchenykh ta studentiv – Artistic and aesthetic education of youth in the conditions of modern information processes and technologies. Materials of the Conference of young scientists and students*. Part 2. Odesa: Naukovets. pp. 39-42 [in Ukrainian].

Kozyr, A.V., & Fedoryshyn, V.I. (2011). Vstup do akmeolohiyi mystets'koyi osvity: Navchal'no-metodychnyy posibnyk dlya mahistriv, vykladachiv mystets'kykh dystsyplin, studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv osvity [Introduction to acmeology of art education: Educational and methodological guide for masters, teachers of art disciplines, students of higher education institutions]. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova. URL: <http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2052/1/TEORIYA%20I%20METODYKA%20A%20NSAMBLEVOHO%20VYKONAVSTVA.pdf> [in Ukrainian].

Lai Xiaoqian. (2019). Formuvannya kul'tury mizhosobystisnoyi tvorchoyi vzayemodiyi maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi vokal'noyi pidhotovky [Formation of a culture of interpersonal creative interaction of future music teachers in the process of vocal training]. *Candidate's thesis*. Odesa. PNPU named after K. D. Ushynsky [in Ukrainian].

Lai Xiaoqian (2018). Naukovi pidkhody shchodo formuvannya kul'tury mizhosobystisnoyi tvorchoyi vzayemodiyi maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Scientific approaches to the formation of a culture of interpersonal creative interaction of future music teachers]. *The scientific heritage*, 23, R. 3. 35-39 [in Ukrainian].

Liu Xian. (2019). Pedahohichni umovy metodychno-spryamovanoyi samorealizatsiyi maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v systemi fortepiannoyi pidhotovky [Pedagogical conditions of methodologically directed self-realization of future teachers of musical art in the system of piano training]. *Candidate's thesis*. Odesa. PNPU named after K. D. Ushynsky [in Ukrainian].

Molchanova, T.O. (2005). Z istoriyi ansamblevoho muzykuvannya [From the history of ensemble music making]. Lviv: Derzhavna muzychna akademiya im. M. V. Lysenka. [in Ukrainian].

Oleksiuk, O., Rebrova, O., & Mikulinska, O. (2019). Dramatic Hermeneutics as a Perspective

Technology in the Artistic Education. Journal of History Culture and Art Research, 8(3), 100-112. doi: <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i3.2146>

Povzun, L.I. (2009). *Ansambleva tvorchist' pianista-kontsertmeystera* [Ensemble work of pianist-concertmaster]. Odesa: Fotosyntetyka [in Ukrainian].

Phew Xiaojin. (2012). *Metodyka kontsertmeysters'koyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky Ukrayiny i Kytayu* [Methodology of concertmaster training of future music teachers of Ukraine and China]. *Candidate's thesis*. Kyiv: NPU imeni M.P. Drahomanova. [in Ukrainian].

Provorova, YE. (2020). *Udoskonalennya metodychnoyi kompetentnosti vchyteliv muzyky v zakladi zahal'noyi seredn'oyi osvity* [Improving the methodological competence of music teachers in a general secondary education institution]. *Pedahohichna osvita: teoriya i praktyka. Psykholohiya. Pedahohika Kyivskyy universytet imeni Borysa Hrinchenka. Zbirnyk naukovykh prats' – Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy Borys Grinchenko Kyiv University. Collection of scientific works*. Vols. 34 (2). pp. 14-20 URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/article/download> [in Ukrainian].

Tsyulyupa, N.L. (2009). *Pedahohichni umovy formuvannya metodychnoyi kompetentnosti maybutn'oho vchytelya muzyky v protsesi instrumental'noyi pidhotovky* [Pedagogical conditions for the formation of methodical competence of the future music teacher in the process of instrumental training]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Natsional'nyy pedahohichnyy un-t im. M.P.Drahomanova [in Ukrainian].

Qin Qin (2007). *Pro metody vykladannya ansamblyu v chotyry ruky* [About methods of teaching ensemble in four hands]. *Muzychnyy svit – Music World*, Vols. 8. pp. 45 [in Ukrainian].

Zaytseva, A.V. (2017). *Metodychna systema formuvannya khudozhn'o-komunikatyvnoyi kul'tury maybutn'oho vchytelya muzyky* [Methodical system of formation of artistic and communicative culture of the future music teacher]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Natsional'nyy pedahohichnyy universytet imeni M. P. Drahomanova [in Ukrainian].

韩拥军 . (2012). 浅析双钢琴合奏在钢琴教学中的亮点/ 学苑教育. 年 第14期 第26页.

姜贺娜 . (2011). 浅析声乐钢琴伴奏者与演唱者的配合技巧/ 文学与艺术. 年 第2期 104页.

宋扬. (2011). 浅析艺术歌曲演唱中钢琴艺术指导的实现与完善/ 音乐教育与创作. 年第6期.第42-43页.

四川师范大学. (2007). 小议双钢琴重奏教学方式在 钢琴教学中的作, 音乐天地.

Accepted: December 12, 2022

